

30.6.2006

Dnro 234/4/04

Ratkaisija: Oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Kirsti Kurki-Suonio

**TASAPUOLISUUS LAPSEN HUOLTOA JA TAPAAMISOIKEUTTA
KOSKEVAN SELVITYKSEN LAATIMISESSA**

1
KANTELU

Kantelija (äiti) kääntyi oikeusasiamiehen puoleen 27.1.2004 päivätyllä kirjeellään, jossa pyydettiin tutkimaan, menettelivätkö - - - kaupungin sosiaalityöntekijät A ja B lainvastaisesti tai velvollisuuksiaan laiminlyöden tehdessään Vaasan hovioikeuden pyynnöstä selvityksen kantelijan pojan oikeudesta tavata isäänsä. Kirjeen mukaan selvityksessä otettiin voimakkaasti kantaa mm. siihen, miten kantelija koki puolisoiden välisen avioeron ja miten hän ymmärsi tehtävänsä lapsen huoltajana. A ja B eivät kuitenkaan olleet tavanneet kantelijaa, vaan heidän tehtävänä oli tehdä tapaamisoikeutta koskeva selvitys lapsen isän ja hänen perheensä osalta. Kantelijan osalta selvityksen teki hänen kotipaikkakuntansa sosiaalilautakunta.

Kyseinen selvitys oli päivätty 12.9.2002 ja valokopio siitä oli kantelijan kirjeen liitteenä. Vaasan hovioikeus oli ratkaissut asian 25.11.2002, joka tuli lainvoimaiseksi korkeimman oikeuden annettua 19.12.2003 asiassa ratkaisunsa.

- - -

3
RATKAISU

3.1
A:n ja B:n oikeusasiamiehelle antamat selvitykset

A totesi väitteiden johdosta ensinnäkin arvioineensa asiaa sen 20-vuotisen kokemuksensa perusteella, joka hänellä ilmoituksensa mukaan on lasten huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevista asioista. Hän totesi, että lapsen isä toivoi yhteisneuvottelujen järjestämistä ja A kertoi painottaneensa niiden merkitystä. Kysymys yhteisneuvotteluista näyttää selvityksen valossa liittyneen hovioikeudelle laaditun selvitysasiakirjan valmistelumenettelyyn. Muut tahot eivät viitanneet tähän kysymykseen.

A arvosteli minulle antamassaan selvityksessä myös - - - sosiaalikeskuksen hallinnollisia muutoksia, joiden hän katsoi vaikeuttaneen selvitystyötä yleensä.

Tässä yhteydessä hän toi esiin, että hänen työparinaan oli alueen lastensuojelutyöntekijä, joka ei ollut tehnyt aiemmin selvitystyötä.

- - - sosiaalikeskuksen lakimies totesi selvityksen johdosta antamassaan lausunnossa, ettei organisaation muutoksilla ole yhteyttä siihen, miten yksittäisessä asiassa on arvioitu toisen vanhemman asennetta tapaamiseen.

A tuo lopuksi vielä esiin sen, että isän ja lapsen suhde oli hänen mielestään poikkeuksellisen lämmin ja läheinen.

B toi omasta puolestaan minulle antamassaan selvityksessä esiin erityisesti, että hän koki tehtäväkseen esittää näkemyksensä lapsen isän olosuhteista, koska lapsen äidin osalta selvitys tehtiin hänen kotipaikkakuntansa sosiaalilautakunnan toimesta. B arvioi vielä, että lapsen äidin käräjäoikeudessa esittämä vaatimus lapsen ja isän vain kahdesti vuodessa tapahtuvasta tapaamisesta oli "*voimakas*" ja lapsen isän suhtautuminen siihen "*vahvasti tunnepitoinen*".

B toi selvityksessään minulle esiin vielä, että hän toimi A:n työparina. Hän oli läsnä kahdella tapaamisella A:n ollessa yksin paikalla isän ja lapsen yhteistapaamisella. A hoiti B:n mukaan myös yhteydenpidon muihin viranomaisiin, kuten lapsen äidin kotipaikkakunnan sosiaalilautakuntaan.

3.2

Tapaamisoikeutta koskevan selvityksen valmistelu

- - - sosiaalilautakunnan selvitys lapsen tapaamisoikeudesta tehtiin siis Vaasan hovioikeuden pyynnöstä asiassa, joka koski lapsen oikeutta tavata isäänsä. Muutosta - - - käräjäoikeuden 31.8.2001 antamaan ratkaisuun haki lapsen isä. Päätöksen mukaan lapsella oli oikeus tavata isäänsä kerran kalenterikuukauden aikana siten, että hän viettää viikon kerrallaan isänsä luona. Lapsen isä vaati päätöksen kumoamista ja paluuta joka toinen viikonloppu tapahtuviin viikonlopputapaamisiin. Tapaamisoikeutta koskevan selvityksen tekivät - - - sosiaalilautakunnan määrääminä sosiaalityöntekijät A ja B.

Selvityksen valmistelusta itse asiakirjasta ilmenee ensinnäkin, että A:n ja B:n käytössä oli Vaasan hovioikeuden lähettämä asiakirja-aineisto, lapsen isän toimittama aineisto sekä lapsen äidin kotipaikkakunnan sosiaalilautakunnan esitys Vaasan hovioikeudelle (30.5.2002). A oli myös puhelinyhteydessä lapsen äidin kotipaikkakunnalla selvitystä valmistelleen sosiaalityöntekijän kanssa. Tämä käy ilmi hänen minulle antamastaan selvityksestä.

Toiseksi tapaamisoikeutta koskevasta selvityksestä ilmenevät sosiaalityöntekijöiden ja asianosaisten väliset tapaamiset seuraavasti: (1) A tapasi lapsen ja isän 23.8.2002, (2) A ja B tapasivat isän yksin 5.9.2002 ja (3) kotikäynnillä 11.9.2002 olivat A:n ja B:n lisäksi paikalla lapsen isä, tämän avovaimo ja jälkimmäisen kaksi tyttäretä.

Asiassa ei siten ole epäselvyyttä siitä, että kumpikaan selvityksen tekijöistä ei kertaakaan tavannut lapsen äitiä eikä ollut häneen muullakaan tavoin yhteydessä.

He eivät missään vaiheessa myöskään käyneet lapsen äidin kotipaikkakunnalla esim. arvioimassa lapsen tilannetta tapaamisten jälkeen.

Lapsen äidin osalta tapaamisoikeusasiaa selvitti hänen kotipaikkakuntansa sosiaalilautakunta. Sen 30.5.2002 antamassa selvityksessä asiaa arvioidaan ainoastaan sen muuttuneen tilanteen kannalta, jonka - - - käräjäoikeuden 31.8.2001 antama päätös aiheutti lapsen ja isän tapaamisiin ja muutoksen vaikutuksiin lapsen ja äidin näkökulmasta. Muutoksen vaikutuksia pidettiin selvityksessä myönteisenä äidin ja lapsen kannalta. Selvitykseen liittyi lyhyt lausunto perheneuvolasta. Lausunnon oli antanut lapsen terapeuttina toiminut psykologi, joka arvioi muutosta lapsen käyttäytymisessä uuden tapaamisjärjestelyn aikana. Sen mukaan muutos oli ollut myönteinen lapsen kannalta.

3.3

Tapaamisoikeutta koskevan selvityksen oikeudellinen arvio

3.3.1

Selvityksen sisältö

- - -

Kaiken kaikkiaan selvityksessä esitetyt johtopäätökset ja sosiaalilautakunnan esitykset ovat yksipuolisia, sillä A ja B eivät nähdäkseni pyrkineet niissä lainkaan erottelmaan lapsen isän subjektiivisia kokemuksia siitä, mitä asiassa voitiin pitää objektiivisesti selvitettyinä tosiasioina. Selvityksen valossa lapsen isän kokemukset on otettu sellaisenaan asiassa tehtyjen johtopäätösten ja esitysten lähtökohdaksi.

3.3.2

Selvitystyön tasapuolisuus ja objektiivisuus

Lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevassa laissa ja asetuksessa ei ole säädetty siitä, mitä lain 16 §:ssä tarkoitetun selvityksen tulisi sisältää tai miten selvitys tulisi laatia. Selvityksen tekemiseen on sen vuoksi sovellettava niitä säännöksiä ja periaatteita, jotka koskevat menettelyä sosiaalihuollossa ja hallinnossa yleensä.

Tällaisia periaatteita ovat ennen muuta yleiset hallinto-oikeudelliset periaatteet, jotka on tullut ottaa huomioon myös sosiaalioikeuden alalla (*Tuori: Sosiaalioikeus, Helsinki 2000, s. 152*). Näihin periaatteisiin kuuluvat yhdenvertaisuuden periaate, objektiviteettiperiaate, suhteellisuusperiaate sekä tarkoitussidonnaisuuden periaate.

Hallinnon oikeusperiaatteet on kirjattu myös 1.1.2004 voimaan tulleeseen hallintolain 6 §:ään. Kyseinen säännös kuuluu hyvän hallinnon perusteita koskevaan 2 lukuun ja se ilmentää jo ennen lain säätämistä vakiintunutta ja yleisesti hyväksyttyä käsitystä näiden oikeusperiaatteiden kuulumisesta niihin, joiden avulla mm. määräytyy perusoikeutena vuodesta 1995 voimassa ollut

oikeus hyvään hallintoon (perustuslain 21 §). Hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojeltava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

Vuoden 2001 alusta voimaan tulleen lain sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (jälj. *sosiaalihuollon asiakaslain*) 4 §:n mukaan asiakkaalla on oikeus saada sosiaalihuollon toteuttajalta laadultaan hyvää sosiaalihuoltoa ja hyvää kohtelua ilman syrjintää. Lainkohtaa koskevassa hallituksen esityksessä viitataan tässä yhteydessä erityisesti yhdenvertaisuutta koskevaan perusoikeuteen ja syrjintäkieltoon, mutta myös asiakkaan itsemääräämisoikeuteen, yksityiselämän suojaan ja ihmisarvoiseen kohteluun (HE 228/1998 s. 18–19).

Nähdäkseni kyseistä lainkohtaa voidaan pitää yleissäännöksenä, jonka tarkoituksena on tähdentää asiakkaiden perusoikeuksien merkitystä sosiaalihuollossa, vaikka perusoikeudet ovat luonnollisesti voimassa sosiaalihuollossa ilman erillistä säännöstäkin. Tämä koskee myös kansalaisten oikeutta hyvään hallintomenettelyyn. Hyvään hallintoon kuuluva palveluperiaate ja viranomaisen neuvontavelvollisuus saavat nähdäkseni ilmauksensa myös asiakkaan oikeutena saada selvitys toimenpidevaihtoehdoista sekä oikeutena saada palvelu- ja hoitosuunnitelma saman lain 5 ja 7 §:n mukaan.

Käsitykseni mukaan voidaankin sanoa, että asiakkaan oikeuteen saada laadultaan hyvää sosiaalihuoltoa kuuluu olennaisena osana oikeus hyvään hallintoon sosiaalihuollossa.

Sosiaalihuollon asiakkaan oikeus hyvään hallintoon merkitsee samalla myös viranhaltijan velvollisuutta menetellä hyvän hallinnon vaatimalla tavalla. Siihen kuuluu osana asiakkaiden *puolueeton ja tasapuolinen kohtelu* ja käsiteltävänä olevan asian *objektiivinen arviointi*. Puolueettomuusvaatimuksen mukaan viranomaisen toiminnan tulee olla puolueetonta ja objektiivisesti perusteltavissa (HE 72/2002 s. 55, *Tuori* mts. 152).

Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus (*Stakes*) julkaisi vuonna 2001 oppaan "*Lapsen etu erotilanteissa – Opas sosiaalitoimelle*" (*Stakes* /Oppaita 46). Oppaassa on eritelty näkökohtia, joita selvitystä laadittaessa on otettava huomioon. Siinä todetaan mm. seuraavaa:

"On olennaisen tärkeää, että selvityksessä erotetaan toisistaan

- a) vanhempien kertomukset,
- b) selvitettyt ja havaitut tosiseikat sekä
- c) työntekijöiden arviot ja johtopäätökset

Ilman muuta tietoa ei tule pitää totena vain toisen puolison kertomia asioita.

Vähintäänkin on todettava, että käsitys on peräisin toiselta osapuolelta." (s. 75–76)

Nämä näkökohdat konkretisoivat nähdäkseni tasapuolisuus- ja puolueettomuusvaatimusten merkitystä lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan selvityksen laatimisessa. Käsitykseni mukaan viranomais selvitys hankitaan asiassa juuri sen vuoksi, että tuomioistuimelle tarvitaan objektiivisen ja puolueettoman arvion lapsen olosuhteista ja niihin vaikuttavista seikoista. Muun tiedon tuottamisesta tuomioistuimelle huolehtivat vanhemmat itse sekä heidän avustajansa oikeudenkäyntiä koskevan lainsäädännön mukaisesti.

Yhteenvedonä edellä olevasta totean, että tehdessään selvitystyötä ja laatiessaan selvitysasiakirjaa lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevassa asiassa tuomioistuimelle sosiaalihuollon viranomaisen on pidädyttävä puolueettomana ja kohdeltava asianosaisia tasapuolisesti, kuten muussakin sosiaalihuollossa. Lapsen asiaa selvittäessä puolueettomuus ja tasapuolisuus merkitsevät ennen muuta objektiivisen näkökulman säilyttämistä vanhempien keskinäisiin erimielisyyksiin. Tämä voidaan käytännössä toteuttaa esimerkiksi *Stakesin* oppaassa tarkemmin kuvatulla tavalla siten, että selvitysasiakirjaa laadittaessa todetaan selvästi, että asiassa syntynyt käsitys perustuu pelkästään toisen osapuolen kertomaan.

3.3.3

Selvitystyön tekeminen useamman kunnan sosiaalitoimen yhteistyönä

B vetosi selvityksissään siihen, että heidän tehtävänään olikin ainoastaan lapsen isän olosuhteiden ja näkemysten selvittäminen, kun taas lapsen äidin puolesta selvityksen teki hänen kotipaikkakuntansa sosiaalilautakunta. Tapauksen arvioinnissa on siten otettava huomioon se, että selvitys lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta laadittiin kahden eri kunnan sosiaalihuollon viranomaisten yhteistyönä. A puolestaan on korostanut minulle antamassaan selvityksessä sitä, että hänen mielestään asiassa olisi tullut järjestää yhteisneuvottelu vanhempien välillä.

Lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevaa asiaa käsitellessään tuomioistuim pyytää tarvittaessa lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan lain 16 §:n mukaisen selvityksen sen kunnan sosiaalihuollon viranomaiselta, missä lapsella on asuinpaikka. Tämän viranomaisen on puolestaan tehtävä selvitys yhteistyössä sen tai niiden kuntien vastaavien viranomaisten kanssa, missä lapsen vanhemmilla, huoltajalla ja huoltajaksi esitetyllä on asuinpaikka (lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan asetuksen 1 ja 8 §). Yhteistyön laajuudesta ei ole säädetty tämän tarkemmin.

Stakesin edellä mainitun oppaassa esitetään, että yhteistyön tulisi olla todellista eikä pelkästään asiakirjojen lähettämistä ja vastaanottamista. Parhaimpana yhteistyön muotona oppaassa pidetään yhteisiä haastatteluja ja yhteisiä neuvotteluja, mutta siinä todetaan samalla, että pitkien välimatkojen vuoksi käytännössä voidaan joutua tyytymään puhelin- ja sähköpostineuvotteluihin. Yhteistyön toteutumisesta vastaa lapsen asuinpaikan sosiaaliviranomainen, joka

pyytää virka-apua muiden kuntien sosiaalitoimilta (*Stakes/Oppaita* 46, Helsinki 2001 s. 68).

Käytettävissä olevan selvityksen mukaan yhteistyö lapsen tapaamisoikeutta koskevassa asiassa on tapahtunut puhelimen välityksellä. A:lla ja B:llä oli myös käytössään lapsen äidin kotipaikkakunnan sosiaalitoimen asiassa hovioikeudelle antama selvitys. Yhteistyö on edellä olevan perusteella ja käytettävissä olevan selvityksen valossa ollut siis sinänsä riittävää.

Asiassa on syytä kuitenkin arvioida myös sitä, muuttaako selvitystyön jakautuminen kahden eri sosiaalitoimen tekemään osuuteen siinä vaadittavan puolueettomuuden ja tasapuolisuuden vaatimusta. Tuleeko asiaa vain yhden vanhemman näkökulmasta arvioivan viranomaisen säilyttää arvioinnissa puolueeton suhde molempiin vanhempiin nähden siitä huolimatta, että toisen vanhemman näkökulman voidaan joka tapauksessa olettaa tulevan esille sen sosiaalitoimen osuudessa, joka tekee selvitystyön häntä koskevan osuuden?

Käsitykseni mukaan selvitystyön jakautuminen kahden eri sosiaalitoimen välillä ei olennaisesti muuta työn luonnetta. Viranomaisen tulee tällöinkin pyrkiä objektiiviseen lähestymistapaan. Tämä merkitsee käsitykseni mukaan objektiivisesti todennettavien tosiseikkojen pitämistä erillään siitä, mitä vanhempi kertoo tai miten hän kokee asiansa. Tästä seuraa myös, että viranomaisen johtopäätöksinä ei mielestäni yleensä tulisi esittää käsityksiä siitä osapuolesta, jota kyseinen viranomainen ei ole selvitystyön aikana kuullut. Jos tätä jostain syystä pidetään kuitenkin tarkoituksenmukaisena, tulisi käsitysten yhteydessä tuoda selvästi esiin se, että ne perustuvat vain vastapuolen kertomaan.

3.4

Johtopäätökset

A:n ja B:n laatima lapsen tapaamisoikeutta koskevassa selvitysasiakirjassa tehtiin vain toisen vanhemman antamien tietojen varassa johtopäätöksiä ilman, että asiakirjassa olisi selvästi tuotu esiin niiden perustuminen vain toisen vanhemman kertomaan. Katson, että siinä esitettiin viranomaisen kannanottoina tai ainakin erehdyttävästi kannanotoilta vaikuttavina sellaisia käsityksiä, jotka olivat ristiriidassa edellä selostettujen viranomaisen puolueetonta ja tasapuolista menettelyä koskevien oikeusperiaatteiden kanssa siten kuin edellä on selostettu. Tätä ristiriitaa ei käsitykseni mukaan poista se, että kyseinen selvitystyö tehtiin kahden sosiaalitoimen yhteistyönä niin, että A ja B tekivät selvityksen vain lapsen isän osalta ja äidin osalta sen teki hänen kotipaikkakuntansa sosiaalilautakunta.

A on minulle antamassaan selityksessä vedonnut siihen, että hänen työnsä tärkein näkökulma vanhempien ristiriitatilanteessa on lapsen kokonaisvaltaisen edun tarkasteleminen. Näin oli myös kyseisessä tapauksessa. Tämä näkökulma saattaa A:n mukaan loukata toista tai jopa molempia vanhempia, mutta se ei hänen mukaansa vaikuta sosiaalitoimen tehtävään, joka on lapsen edun esiintuominen tuomioistuimelle.

Lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevassa laissa säädetään, että *tuomioistuimen on ratkaistava asia ennen kaikkea lapsen edun mukaisesti* (10 §:n 1 mom.).

Oikeuskirjallisuudessa on korostettu sosiaalitoimen tehtävänä selvityksen laatimisessa olevan sellaisen tietopohjan välittäminen tuomioistuimelle, että se voi tehdä ratkaisunsa itsenäisesti sille annetun selvityksen pohjalta. Samalla on korostettu mahdollisimman objektiivisten tietojen hankkimista (*Savolainen: Lapsen huolto ja tapaamisoikeus*, Helsinki 1984 s. 214–215, *Gottberg: Lapsen huolto, huoltoriidat ja pakkotäytäntöönpano*, Turku 1997 s. 99). Sama tavoite selvityksen laatimiselle on asetettu myös *Stakesin* oppaassa sosiaalitoimelle (*Stakes /Oppaita 46*, Helsinki 2002 s. 67 alk.).

Olen A:n kanssa samaa mieltä lapsen kokonaisvaltaisen edun huomioon ottamisesta selvitystyössä. Käsitykseni mukaan lapselle parhaan ratkaisun löytyminen ja hänen asiansa edistäminen edellyttää kuitenkin aina vanhemman subjektiivisen näkemyksen erottamista objektiivisistä tosiasioista. Käytettävissäni olevan selvityksen perusteella tämä edellytys ei tässä tapauksessa toteutunut.

Kantelun tapahtumien aikaan vuonna 2002 voimassa olleen kuntalain 44 a §:n toisessa momentissa todetaan, että viranhaltijan on vältettävä kaikkea, *mikä on ristiriidassa tasapuolisuuden tai hänen asemassaan olevalta viranhaltijalta kohtuuden mukaan vaadittavan menettelyn kanssa*. Vastaava säännös sisältyy nykyisin kunnallisesta viranhaltijasta annettuun lakiin (17 §:n 2 mom., ko. laki tuli voimaan 1.11.2003).

Minulle annettujen selvitysten valossa A teki suuremman osan varsinaisesta selvitystyöstä, vaikka sekä A että B allekirjoittivat laaditun selvityksen yhdessä. Selvitysten mukaan A:lla oli 20 vuoden kokemus lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevien selvitysten tekemisestä. Hän on myös julkaissut aiheesta artikkelin. Hänen asemassaan olevalta sosiaalityöntekijältä voidaan nähdäkseni kohtuudella odottaa puolueetonta ja tasapuolista menettelyä siten kuin edellä on selvitetty.

Kaiken edellä olevan huomioon ottaen katson, että A laiminlöi puheena olevassa selvitystehtävässä silloin voimassa olleen kuntalain 44 a §:ssä tarkoitetun tasapuolisen menettelyn. Tämä merkitsi samalla sitä, että asiassa jäivät toteutumatta sosiaalihuollon asiakaslain 4 §:ssä tarkoitettu asiakkaan oikeus laadultaan hyvään sosiaalihuoltoon sekä hyvää hallintoa koskeva perusoikeus siten kuin edellä on selostettu.

Myös B menetteli käsitykseni mukaan kyseisessä asiassa vastoin silloin voimassa ollutta kuntalain 44 a §:ää ja siinä vaadittua tasapuolista menettelyä. Myös hänen menettelynsä vuoksi asiassa jäivät toteutumatta sosiaalihuollon asiakaslain 4 §:ssä tarkoitettu asiakkaan oikeus laadultaan hyvään sosiaalihuoltoon sekä hyvää hallintoa koskeva perusoikeus siten kuin edellä on selostettu.

Otan kuitenkin huomioon sen, että saamani selvitys ei osoita sosiaalityöntekijä B:llä olleen yhtä laajaa kokemusta lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevien selvitysten laatimisesta kuin A:lla oli. Otan huomioon myös sen, että saamani selvitys osoittaa A:n hoitaneen suuremman osan selvitystyöhön liittyvistä tehtävistä. Hän hoiti yksin yhden kolmesta tapaamisesta ja myös koko yhteydenpidon äidin kotipaikkakunnan sosiaalitoimeen.

4

TOIMENPITEET

Eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 10 §:n 1 momentin nojalla annan sosiaalityöntekijä A:lle huomautuksen vastaisen varalle edellä kohdassa 3. 4 selostetusta lainvastaisesta menettelystä. Tässä tarkoituksessa lähetän hänelle jäljennöksen tästä päätöksestäni.

Saatan edellä kohdassa 3. 4 esittämäni käsityksen sosiaalityöntekijä B:n menettelyn lainvastaisuudesta hänen tietoonsa. Lähetän tässä tarkoituksessa hänelle jäljennöksen tästä päätöksestäni.

Asia ei anna minulle aihetta muihin toimenpiteisiin.